

Liikenne- ja viestintäministeriö

käännös saamesta suomeen

Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston huomautus Jäämeren rata -hankkeesta

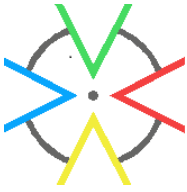
Saamelaisten parlamentaarinen neuvosto viittaa siihen, että Suomen liikenneministeri ja Norjan liikenneministeri ovat sopineet toteutettavuustutkimuksesta Suomen ja Norjan välisestä rautatieyhteydestä.

Suomen ja Norjan välinen rautatieyhteys kulkisi saamelaisten keskeisten maa- ja resurssialueiden läpi, ja sillä olisi suora ja erityinen merkitys saamelaiskulttuurille, johon kuuluvat porotalous ja luontaistalous.

Viittamme kansalliseen lainsäädäntöön sekä Suomessa että Norjassa siitä, että viranomaisten tulee neuvotella tai konsultoida Saamelaiskäräjien kanssa kaikista toimista, jotka voivat suoraan ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana. Lisäksi viittamme YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 27 artiklaanⁱ, ILO:n yleissopimuksen nro 169 6 ja 7 artikloihinⁱⁱ, YK:n julistuksen alkuperäiskansojen oikeuksista 19 ja 32.2 artikloihinⁱⁱⁱ, sekä Alkuperäiskansojen maailmankonferenssin tunnetun yleiskokouksen korkean tason täysistunnon loppuasiakirjan kohtiin 3, 7 ja 20^{iv} saamelaisten osallistumis- ja neuvotteluoikeuksista kaikissa vaiheissa asiassa, tarkoituksena saada asianosaisten alkuperäiskansojen vapaa, tietoon perustuva ennakkosuostumus ennen kuin annetaan lopullinen lupa toimenpiteille ja hankkeille, jotka koskevat alkuperäiskansojen maita, alueita tai resursseja.

Saamelaisten parlamentaarinen neuvosto pyytää Suomen ja Norjan hallituksia huolehtimaan siitä, että näiden kahden valtion Saamelaiskäräjät saavat täydelliset tiedot ja konsultoinnin suunnitellusta toteutettavuustutkimuksesta Suomen ja Norjan välisestä rautatieyhteydestä ja tutkimuksen toteuttamisesta, ja voivat täydellisesti osallistua niihin. Saamelaisten parlamentaarinen neuvosto pyytää Suomen ja Norjan valtioiden vaikuttaa siihen, että tämä tapahtuu koordinoitulla prosessilla Suomen ja Norjan Saamelaiskäräjien välillä. Saamelaisten parlamentaarinen neuvosto kehottaa Suomen ja Norjan valtioiden noudattaa ns. Espoon sopimuksen (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context) menettelytapoja tässä prosessissa.

Aili Keskitalo
puheenjohtaja, Saamelainen parlamentaarinen neuvosto
presidentti, Norjan Saamelaiskäräjät

i Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus

27 artikla:

Niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.

ii ILO:n yleissopimus nro 169 Itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansat

6 artikla

1. Sovellettaessa tämän yleissopimuksen määräyksiä hallitusten on

- a) neuvoteltava kyseisten kansojen kanssa asianmukaisella tavalla ja erityisesti näiden kansojen edustuselinten kautta aina, kun harkitaan lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimenpiteitä, joilla voi olla näihin kansoihin välitön vaikutus;
- b) luotava näille kansoille vähintään samat mahdollisuudet kuin maan muille väestöryhmille osallistua vapaasti päätöksentekoon kaikilla tasoilla vaaleilla valituissa instituutioissa sekä hallinnollisissa ja muissa elimissä, jotka ovat vastuussa näitä kansoja koskevista toimintaperiaatteista ja -ohjelmista;
- c) luotava mahdollisuudet ja tarvittaessa taattava varat näiden kansojen omien instituutioiden ja aloitteiden täysimittaiselle kehittämiselle.

2. Tämän yleissopimuksen soveltamisen edellyttämät neuvottelut on käytävä vilpittömin mielin ja olosuhteisiin katsoen asianmukaisella tavalla pyrkimyksenä saavuttaa yhteisymmärrys tai hyväksyntä ehdotetuille toimenpiteille.

7 artikla

1. Kysymyksessä olevilla kansoilla on oltava oikeus itse päättää niiden elämään, uskomuksiin, instituutioihin ja henkiseen hyvinvointiin sekä niiden asuttamiin tai muutoin käyttämiin maihin vaikuttavien kehittämistoimien tärkeysjärjestyksestä sekä hallita mahdollisimman laajasti omaa taloudellista, sosiaalista ja kulttuurikehitystään. Lisäksi niiden on saatava osallistua sellaisten kansallisten ja alueellisten kehittämissuunnitelmien ja -ohjelmien laadintaan, toteutukseen ja arviointiin, jotka voivat suoraan koskea niitä.

2. Näiden kansojen kanssa yhteistyössä toteutettavalle kansojen elin- ja työolosuhteiden parantamiselle ja terveys- ja koulutustason kohottamiselle on annettava etusija näiden kansojen asuttamien alueiden taloudellisen kehittämisen yleissuunnitelmassa. Samoin on näiden alueiden kehittämistä koskevat erityissuunnitelmat laadittava siten, että ne edistävät tällaisen päämäärän saavuttamista.

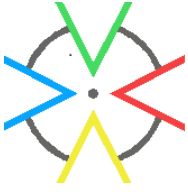
3. Hallitusten on varmistettava, että suunniteltujen kehitystoimenpiteiden mahdolliset sosiaaliset, henkiset sekä kulttuuri- ja ympäristövaikutukset tulevat tarvittaessa aina tutkituiksi yhteistyössä näiden kansojen kanssa. Näiden tutkimusten tuloksia on pidettävä tärkeimpinä perusteina toimenpiteiden toteuttamiselle.

4. Hallitusten on ryhdyttävä, yhteistyössä kysymyksessä olevien kansojen kanssa, toimiin niiden asuttamien alueiden ympäristön suojelemiseksi.

iii Yhdistyneiden kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista

19 artikla

Valtiot neuvottelevat vilpittömässä mielessä ja toimivat yhteistyössä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin valtiot hyväksyvät ja panevat täytäntöön lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimia, jotka voivat vaikuttaa alkuperäiskansoihin.

32 artikla

1. Alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten.
2. Valtiot neuvottelevat vilpittömässä mielessä ja toimivat yhteistyössä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin valtiot hyväksyvät hankkeita, jotka vaikuttavat alkuperäiskansojen maihin tai alueisiin ja muihin luonnonvaroihin, erityisesti kehitettäessä, käytettäessä tai hyödynnettäessä mineraali- tai vesivaroja tai muita luonnonvaroja.
3. Valtiot tarjoavat tehokkaat järjestelmät, joiden avulla hyvitetään asianmukaisesti ja oikeudenmukaisesti edellä mainittu toiminta, ja niiden on toteutettava asianmukaiset toimet, joilla lievennetään ympäristöön kohdistuvia, taloudellisia, sosiaalisia, sivistyksellisiä ja hengellisiä haittavaikutuksia.

^{iv} **Alkuperäiskansojen maailmankonferenssina tunnetun yleiskokouksen korkean tason täysistunnon loppuasiakirja**

3. Vahvistamme tukevamme Yhdistyneiden kansakuntien julistusta alkuperäiskansojen oikeuksista, jonka yleiskokous hyväksyi 13. syyskuuta 2007. Vahvistamme sitoutuneemme julistuksen mukaisesti, sovellettavia julistuksen periaatteita noudattaen, neuvottelemaan ja toimimaan yhteistyössä vilpittömässä mielessä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadaksemme niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin hyväksymme ja panemme täytäntöön lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimia, jotka voivat vaikuttaa alkuperäiskansoihin.
7. Sitoudumme toteuttamaan alkuperäiskansojen kanssa neuvotellen ja yhteistyössä toimien asianmukaiset kansallisen tason toimet, mukaan lukien lainsäädännölliset, poliittiset ja hallinnolliset toimet, joilla pyritään saavuttamaan alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien julistuksen tavoitteet ja edistämään tietoisuutta julistuksesta kaikilla yhteiskunnan aloilla, mukaan lukien lainsäädäntöelinten, oikeuslaitoksen ja julkisen hallinnon toimijat.
20. Tunnustamme alkuperäiskansojen oikeuksia koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien julistukseen liittyvät sitoumukset, joiden mukaan valtiot neuvottelevat ja toimivat yhteistyössä vilpittömässä mielessä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin hyväksyvät hankkeita, jotka vaikuttavat alkuperäiskansojen maihin, alueisiin ja muihin luonnonvaroihin.